

www.pte.poznan.pl/files/Przegląd%20Ekonomiczny%20nr%2013.pdf. Accessed 27 May 2017.

13 The official website of the Cross-Border Cooperation Program Poland-Belarus-Ukraine 2014-2020, 31 Aug. 2017, www.pl-by-ua.eu/en. Accessed 27 May 2017.

Рецензенти:

Полянська А.С. – д.е.н., проф., зав. каф. менеджменту і адміністрування Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу;

Криховецька З.М. – к.е.н., доцент кафедри фінансів ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”.

УДК 332+336.2

ББК 65.26

Щур Р.І., Зварич Т.Я.

**ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ДОХОДІВ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ В
УМОВАХ БЮДЖЕТНОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ**

ДВНЗ “Прикарпатський національний університет ім.
В. Стефаника”,
Міністерство освіти і науки України,
кафедра фінансів,
вул. Шевченка, 82, м. Івано-Франківськ,
76018, Україна,
тел.: (0342) 59-61-76, 75-23-91,
e-mail: kfin@pu.if.ua

Анотація. У статті розглянуто теоретичні аспекти визначення суті поняття “бюджетна децентралізація”, розглянуто основні етапи становлення децентралізованої держави. Досліджено структуру та динаміку доходів місцевих бюджетів Івано-Франківської області за період 2010-2016 рр. Проаналізовано рівень виконання дохідної частини місцевих бюджетів, а також особливості їх формування і умовах проведення бюджетної реформи в Україні.

Ключові слова: децентралізація, бюджетна децентралізація, місцеві бюджети, доходи місцевих бюджетів, податкові надходження, неподаткові надходження, місцеві органи влади.

Shchur R.I., Zvarych T.Ya.

**FEATURES OF FORMATION OF LOCAL BUDGET INCOME IN THE
CONDITIONS OF BUDGET DECENTRALIZATION**

V. Stefanik Precarpathian National University,
Ministry of Education and Science of Ukraine,
Department of Finance,
Shevchenko, str. 82, Ivano-Frankivsk,
76018, Ukraine,
tel. : (0342) 59-61-76, 75-23-91,
e-mail: kfin@pu.if.ua

Abstract. In the article the theoretical aspects of definition of the essence of the concept of “budget decentralization” are considered, the main stages of formation of a decentralized state are considered. The structure and dynamics of revenues of local budgets of Ivano-Frankivsk region from 2010 to 2016 are analyzed. The level of implementation of the revenue of local budgets, as well as the peculiarities of their formation and conditions of budget reform in Ukraine is analyzed.

Key words: decentralization, budget decentralization, local budgets, local budget revenues, tax revenues, non-tax revenues, local authorities.

Вступ. У сучасних умовах реформування місцевого самоврядування в Україні особливої актуальності набуває питання бюджетної децентралізації, оскільки вона є однією з базових умов незалежності та ефективного функціонування органів місцевої влади. Впродовж декількох останніх років поняття “бюджетна децентралізація” широко обговорювалися і стали частиною суспільних дискусій, а питання розвитку територіальних громад дедалі активніше обговорюється у вітчизняній економічній літературі.

Очікуваними результатами процесу децентралізації, започаткованої в Україні є створення спроможних самодостатніх територіальних громад, які б володіли відповідними фінансовими, матеріальними, земельними ресурсами, об’єктами соціальної інфраструктури, необхідними для поліпшення соціальних потреб громадян, створення умов для ефективного розвитку відповідних територій, раціональне використання бюджетних коштів.

Постановка завдання. Необхідність децентралізації бюджетної системи зумовлена станом сучасного українського суспільства, необхідністю посилення громадського впливу на підготовку і прийняття публічно-владних рішень, підвищення якості управління на всіх рівнях, мобілізації соціально-економічного потенціалу регіонів для подолання економічних труднощів, залучення необхідних інвестиційних ресурсів.

Результати. Бюджетна децентралізація багатьма науковцями визнається чи не найскладнішим аспектом децентралізації публічної влади. Її розглядають як спеціальний індикатор наявності демократії й компетенції в здійсненні публічною владою своєї роботи; прозорості функціонування місцевих органів влади та соціальні очікування; рівня підконтрольності та повноти взятої нею на себе відповідальності.

Провідна ідея децентралізованої держави полягає в передачі органам місцевого самоврядування компетенції для розв’язання питань, пов’язаних із місцевими потребами, яка виникла в історичному процесі, а також суперечок і пошуків найкращої моделі державної організації.

Наприкінці XVI ст. Жан Боден (1529–1596) – французький політик і правознавець, розвинув теорію суверенної монолітної держави, теоретично обґрунтувавши абсолютизм у Франції та Європі. До кінця XIX ст. суверенна монолітна держава була в Європі ідеальною моделлю державної організації [1, с. 177].

Опонентом його ідей став німецький правознавець і теоретик державного будівництва Йоганн Альтзузіус (1557–1638), який близько 1600 р., висунув теорію федеральної державної організації на протигагу монолітній державі [1, с. 177]. На його думку, суверенним має бути народ, а не монарх, а регіональна влада на відміну від центральної повинна мати більше повноважень та прав на основі принципу субсидіарності, який передбачає розподіл видів видатків між державним бюджетом та місцевими бюджетами, а також між місцевими бюджетами ґрунтуючись на необхідності максимально можливого наближення надання гарантованих послуг до їх безпосереднього споживача. Його модель державної розбудови орієнтована на федеративну організацію Німеччини, а не на суверенну монолітну державу.

Модель централізованої держави була домінуючою до XX ст. Моделлю для інших країн Європи стає французька адміністративна система, яка найефективніше забезпечує втілення волі глави держави або парламенту. Суворі ієрархічна форма правління французької держави уможлилювала рівноправність, а також забезпечувала втілення загальнодержавних проектів централізованої країни. Вважалося, що для країн, першочерговим напрямом державного регулювання економіки є сильна домінуюча політика центрального уряду, а органи місцевого самоврядування функціонували відповідно до державної стратегії розвитку [1, с. 177–178].

Поняття “децентралізація” було закріплено на законодавчому рівні в Франції, і передбачала розподіл адміністративних прав на ті, що належать виключно до компетенції держави, та ті, що надаються громаді шляхом делегування повноважень.

На початку ХХ ст. виникла ідея субсидіарності, спрямована проти централізованої держави фашистського та соціалістичного типу. Переродженню централізованої держави в авторитарну була протиставлена теза: правові та адміністративні функції держави мають бути розмежовані. Вважалося, що місцеве самоуправління має недержавний характер, зводиться до місцевих господарських турбот поза межами загальнонаціональних інтересів [1, с. 178].

Децентралізаційна теорія поширювалась країнами Європи, вона встановила необхідність створення та функціонування самостійних і незалежних місцевих органів влади, що виконуватимуть не тільки локальні, але й певні загальнодержавні функції. Для виконання цих функцій місцеві органи влади повинні мати достатні фінансові ресурси, які більш ефективно використовуватимуться на місцевому рівні. Держава має делегувати місцевим органам деякі загальнодержавні функції та забезпечити їх виконання необхідними фінансовими ресурсами.

Після Другої світової війни, виходячи з досвіду історичного розвитку, перевагу було віддано децентралізованій організації держави. Стають актуальними принципи децентралізації та регіоналізації. Було визнано, що централізм не посилює державу, більше того, на даному етапі історичного розвитку він може призвести до недієздатності уряду, тому провідними принципами європейської політики стають регіоналізація та децентралізація.

Із 70-х рр. ХХ ст. процес децентралізації розпочався у багатьох унітарних країнах і включав розширення повноважень місцевих органів влади у фінансово-бюджетній сфері та сфері міжбюджетних відносин. Посприяло вказаному процесу і прийняття у 1985 р. Європейської хартії місцевого самоврядування, основою якої є засади бюджетного федералізму. Таким чином, принципи бюджетного федералізму почали застосовуватись у бюджетних системах багатьох унітарних держав, у яких розпочався процес децентралізації. Як наслідок зазначених процесів, сформувався новий змішаний тип організації міжбюджетних фінансових відносин, у якому поєднувались принципи бюджетного унітаризму із принципами бюджетного федералізму [2, с. 324].

У середині 80 років ХХ ст. теорія децентралізації отримала подальший розвиток в дослідженнях англійського економіста У. Оутса, який у своїй “теоремі децентралізації” зазначав, що “Якщо в ізольованому територіальному утворенні існує можливість для надання суспільного блага і його граничні витрати дорівнюють середнім витратам його виробництва в кожному з утворень незалежно від того, надаються вони централізовано чи децентралізовано, то надання цього блага місцевими органами самоврядування в кількості, що відповідає реальному попиту, завжди буде ефективнішим, ніж його надання центральним урядом у фіксованому обсязі” [3, с. 243]. Оутсом було зазначено, що головними перевагами децентралізації є краще забезпечення потреб місцевого населення органами місцевого самоврядування на локальному рівні. Сприяння розвитку конкуренції між місцевими органами самоврядування дає змогу громадянам самим обирати кращі адміністративні послуги.

Колишні централізовані країни Західної Європи запровадили регіональний рівень із законодавчим правом та правом на самоврядування. Відтак, децентралізована держава з місцевою та регіональною автономією стає панівною формою західноєвропейської державної організації. Місцева та регіональна автономія стають принципами європейського конституційного права, спільного для країн-членів ЄС [1, с. 177–179].

Основна ідея бюджетної децентралізації посідає ключове місце в теорії суспільних фінансів та є важливою складовою бюджетної політики держави, будучи

одним із механізмів бюджетного федералізму, а за певних умов і необхідним елементом його реалізації.

Згідно із загальним визначенням, децентралізація – це процес розширення і зміцнення прав та повноважень адміністративно-територіальних одиниць або нижчих органів та організацій при одночасному звуженні прав і повноважень відповідного центру з метою оптимізації та підвищення ефективності управління суспільно важливими справами, найповнішої реалізації регіональних і місцевих інтересів [4, с. 7].

Децентралізація – система управління, при якій частина функцій центральної влади переходить до місцевих органів самоврядування; розширення прав низових органів управління; скасування або послаблення централізації [5, с. 175].

Дослідженням поняття “децентралізація” займалася велика кількість західних та українських вчених, незважаючи на таку велику кількість праць, питання децентралізації, її розвитку та трансформування в умовах існування та функціонування окремих держав завжди залишається актуальним, тому погляди вчених на цю категорію різні і не зводяться до єдиної загальноновизнаної точки зору (табл. 1).

Таблиця 1

Визначення сутності терміну “бюджетна децентралізація”

Table 1

Definition of the essence of the term “budget decentralization”

Автор	Визначення
Б. Данилишин [6].	Децентралізація являє собою процес розподілу функцій, фінансових ресурсів і відповідальності за їх використання між центральним і локальним рівнями управління, що дає змогу субнаціональним органам управління отримувати автономію щодо фінансування і забезпечення населення суспільними благами (товарами і послугами).
М. Багмет, Т. Личко [7, с. 34]	Розширення повноважень органів місцевого самоврядування та місцевих органів виконавчої влади за рахунок повноважень центральних органів виконавчої влади з метою оптимізації і підвищення ефективності управління суспільно важливими справами, найповнішої реалізації регіональних і місцевих інтересів.
Т. Безверхнюк [8]	Перерозподіл повноважень регіонам із метою ефективного використання внутрішнього потенціалу, заохочення регіональних ініціатив та розмежування функцій і повноважень між різними рівнями управління.
С.Савчук [9, с.83]	Розподіл повноважень щодо дохідних джерел та видатків за відповідними рівнями бюджетної системи, а також встановлення повноважень, у межах яких місцеві органи влади можуть визначити свої власні доходи і видатки.
В. Кудряшов [10, с. 28]	Передбачає реформування бюджетної системи у напрямі формування усіх її ланок як порівняно автономних і фінансово спроможних для виконання прийнятих бюджетних повноважень.
О. Кукарцев [8, с. 102]	Скасування або послаблення одноосібних функцій центру з появою цих функцій в інших організаційних структурах, які мають певну самостійність.
Дж. Літвак [11]	Передача повноважень і відповідальності за публічні функції від центрального уряду квазінезалежним державним організаціям та/або приватному сектору.

Проведене дослідження сутності “бюджетної децентралізації” дозволило встановити, що трактування різними вченими даного терміну в широкому розумінні

зводиться до розподілу відповідальності між органами влади різних рівнів у процесі управління, розподілу та контролю фінансовими ресурсами.

Фінансові ресурси органів місцевого самоврядування – це фонди грошових коштів адміністративно-територіальної одиниці, що формуються внаслідок надходжень у різних формах у процесі перерозподілу ВВП і забезпечують фінансування власних та делегованих функцій органів місцевої влади [12, с.143]. Достатність фінансових ресурсів відіграють ключову роль у створенні самодостатніх територіальних громад, практика та способи формування яких визначають стабільність та рівень розвитку кожної окремої території, регіону та країни в цілому.

Функціонування органів місцевого самоврядування залежить у першу чергу від їх фінансових можливостей, тобто спроможність самостійно, за рахунок власних ресурсів, вирішувати питання місцевого значення. Фінансове забезпечення місцевого самоврядування відповідно до європейських стандартів має на меті досягнення такого обсягу власних фінансових ресурсів, який відповідав би наданим їм повноваженням. Без достатньої фінансової бази місцевих бюджетів і врахування податкового потенціалу кожного регіону побудова й розвиток ефективної та дієвої бюджетної системи України нажалі не можлива [13].

Ефективність виконання тих основних функцій, які відповідають принципу субсидіарності органами місцевого самоврядування, перш за все, обумовлюється достатністю сформованих доходів місцевого бюджету, до яких, окрім власних, зараховуються ще й закріплені доходи, тому особливої уваги потребує дослідження джерел формування доходів місцевих бюджетів Івано-Франківської області, які ми розглянемо у табл. 2, аналізуючи їх структуру за останні 6 років.

Таблиця 2

**Структура доходів місцевих бюджетів Івано-Франківської області
(без урахування трансфертів) за період з 2010 до 2016 рр., млн. грн.***

Table 2

**Structure of revenues of local budgets of Ivano-Frankivsk region
(excluding transfers) from 2010 to 2016, UAH million ***

Доходи	Роки							Відхилення 2016 /2010
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
Податкові надходження	1 184,6	1 429,2	1 643,8	1 669,3	1 735,9	2 089,7	3 163,7	1 979,1
у % до загальної суми	80,79	82,91	85,31	85,75	85,57	81,45	86,58	5,79
Неподаткові надходження	192,6	213,8	235,2	230,9	246,3	397,2	429,5	236,9
у % до загальної суми	13,14	12,4	12,21	11,86	12,14	15,48	11,75	-1,39
Доходи від операцій з капіталом	48	74,2	41	36,9	36,9	75,6	55,8	7,8
у % до загальної суми	3,28	4,31	2,13	1,9	1,82	2,95	1,53	-1,75
Цільові фонди	41	6,4	6,7	9,5	9,5	3,1	5,1	-35,9
у % до загальної суми	2,79	0,38	0,35	0,49	0,47	0,12	0,14	-2,65
Усього доходів	1 466,2	1 723,6	1 926,7	1 946,6	2 028,6	2 565,6	3 654,1	2 187,9

*Джерело: складено за даними Департаменту фінансів Івано-Франківської ОДА

Проведений аналіз динаміки доходів місцевих бюджетів Івано-Франківської області свідчить про наявність тенденцій до нарощування їх обсягів, що безумовно є позитивним аспектом діяльності органів місцевого самоврядування, про це свідчить поступове збільшення доходів місцевих бюджетів області на 2 187,9 млн. грн., за період з 2010 по 2016 роки, що у відсотковому співвідношенні становить +249,2 %. Найбільше зростання за період у 6 років ми бачимо по таких статтях доходів, як податкові та неподаткові надходження – 267,07 % та 223,00 % відповідно, що у грошовому виразі становить – 1 979,1 млн. грн. та 236,9 млн. грн.

Ще одним із джерел дохідної бази місцевого бюджету є цільові фонди – сукупність грошових надходжень, що затверджуються місцевими радами та використовуються для фінансування конкретних цільових програм і заходів, у порівнянні з 2010 роком у 2016 році вони зменшилися на 12,44%, що у грошовому виразі становить 35,9 млн. грн.

Таким чином, за даними таблиці 2 обсяг доходів місцевих бюджетів Івано-Франківської області, протягом аналізованого періоду, весь час зростає. Найвагомішу частку серед загальної кількості доходів складають податкові надходження, що у період із 2010 до 2016 року становили не менше 80 % обсягів усіх доходів, а у 2016 році досягли найбільшого значення у 86,58 % від усіх доходів.

Другою за обсягами статтею доходів місцевих бюджетів є неподаткові надходження, які протягом аналізованого періоду становили від 11,75 % у 2016 році до 15,48 % у 2015 році обсягів усіх надходжень.

Найменшими статтями доходів є доходи від операцій з капіталом та цільові фонди, які за аналізований період становлять, відповідно від 1,53 % – у 2016 році до 4,31 % – у 2011 році та від 0,14 – у 2016 році % до 2,79 % – у 2010 році.

У відповідності до Бюджетного кодексу України основними принципами формування доходів місцевих бюджетів є: принцип єдності, принцип збалансованості, принцип самостійності, принцип повноти, принцип обґрунтованості, принцип ефективності та результативності, принцип субсидіарності, принцип цільового використання бюджетних коштів, принцип справедливості й неупередженості, принцип публічності й прозорості [14].

Реалізація зазначених принципів найбільш повно проявляється при виконанні місцевих бюджетів. Результати виконання місцевих бюджетів за доходами наведена в табл. 3.

Таблиця 3

Динаміка виконання дохідної частини місцевих бюджетів Івано-Франківської області за період з 2014 до 2016 року, млн. грн.*

Table 3

Dynamics of implementation of the local budgets revenue of Ivano-Frankivsk region from 2014 to 2016, UAH million *

Доходи	2014 р.			2015 р.			2016 р.		
	План	Факт	% виконання плану у	План	Факт	% виконання плану у	План	Факт	% виконання плану у
Податкові надходження	1733,6	1735,9	100,1	1961,1	2089,7	106,6	2896,4	3163,7	109,2

Неподаткові надходження	173,3	246,3	142,1	237,5	397,2	167,3	274,9	429,5	156,2
Доходи від операцій з капіталом	38,6	36,9	95,6	67,3	75,6	112,3	49,8	55,8	112,1
Цільові фонди	8,8	9,5	108,0	2,7	3,1	114,8	4,2	5,1	121,4
Офіційні трансферти	5651,5	5529,7	97,8	7241,2	7214,0	99,6	8703,0	8652,0	98,4
Усього доходів без урахування між бюджетних трансфертів	1954,3	2028,6	103,8	2268,6	2565,6	113,1	3225,3	3654,1	113,3

*Джерело: складено за даними Департаменту фінансів Івано-Франківської ОДА

Аналіз даних табл. 3, за період з 2014 до 2016 року демонструє постійне перевиконання коштів в розрізі майже всіх видів доходів, зокрема найбільший відсоток виконання плану спостерігається по неподаткових надходженнях – 42,2 % у 2014 р., 67,3 % у 2015 р та 56,2 % у 2016 р. Постійне перевиконання плану спостерігається також по податковим надходженням – 0,1 % у 2014 р., 6,6 % у 2015 р. та 9,2 % у 2016 р.

Як бачимо, здійснити виконання плану на 100 % не вдалося по доходам від операцій з капіталом у 2014 р. на 4,3 %, натомість у 2015 р. та 2016 р. було перевиконання, відповідно на 12,2 % та 12,0 % відповідно.

Слід зазначати, що на найгіршому рівні забезпечується виконання офіційних трансфертів – 97,8 % у 2014 р., 99,6 % у 2015 р. та 98,3 % у 2016 р., тобто невиконання плану становить в межах 0,4 % – 2,2 %.

В цілому, аналізуючи виконання дохідної частини місцевих бюджетів Івано-Франківської області, без врахування міжбюджетних трансфертів, ми бачимо, що протягом аналізованого періоду спостерігається постійне перевиконання дохідної частини бюджетів, зокрема – у 2014 р. на 3,8 %, у 2015 р. на 13,1 % та у 2016 р. на 13,5 %, що є безумовно позитивною тенденцією.

Погоджуємося з думкою про те, що оскільки податок на доходи фізичних осіб є основним бюджетоутворюючим податком для місцевих бюджетів, то спираючись на досвід розвинутих країн, доцільно його перевести до складу місцевих. Це в свою чергу дасть змогу значно розширити ресурсну базу місцевих бюджетів для виконання покладених на них функцій і завдань [15].

Проте, на жаль на даний момент часу механізм формування доходів місцевих бюджетів залишається на низькому рівні, оскільки залежить від державного бюджету, а також від частоті зміни порядку розмежування доходів між рівнями бюджетів. Місцеві органи влади не спроможні профінансувати за рахунок власних доходів профінансувати ті функції, які пов'язані з виконанням їхніх функцій на основі принципу субсидіарності. Відповідно зростає залежність у вигляді міжбюджетних трансфертів від державного бюджету та рішень органів центральної влади.

Тому, погоджуємося також із думкою, про те, що органи місцевого самоврядування повинні отримати право на самостійне запровадження місцевих податків і зборів, при цьому враховувати конкурентні переваги та інтереси кожного міста чи регіону [15].

Висновки. Формування дохідної частини місцевих бюджетів відбувається у достатньо складних умовах. Забезпечення фінансової автономії місцевого самоврядування, а саме: збільшення фінансових ресурсів і стабільність дохідних джерел стали актуальною і гострою проблемою.

Таким чином, важливим напрямом досягнення фінансової спроможності місцевих бюджетів є децентралізація державних фінансів, яка б повною мірою дала можливість органам самоврядування самостійно визначати шляхи формування та напрями реалізації їх фінансової політики, зокрема фіскальної. Основними напрямками зміцнення дохідної бази місцевих бюджетів є: боротьба з тіньовими схемами виплати заробітної плати, що збільшить надходження податку з доходів фізичних осіб. Існують різні джерела формування фінансових ресурсів, використовуючи які, органи місцевого самоврядування мають можливість поповнювати ними місцевий бюджет та виконувати покладені на них функції.

Основним джерелом, за рахунок якого відбувається наповнення місцевого бюджету, є податкові надходження. Інші джерела мають менше значення. Пріоритетами формування потужної фінансової бази регіонів мають стати подальший розподіл повноважень між центральними органами влади й органами місцевого самоврядування, пошук додаткових джерел формування доходів місцевих бюджетів, розширення дохідної бази місцевих бюджетів, а також удосконалення перерозподільних процесів у бюджетній системі.

1. Пасічник М. Еволюція та характерні ознаки децентралізації публічного управління / М. Пасічник / Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. – 2010. – № 4. – С. 175–182.
2. Сало Т. В. Децентралізація фінансової системи: стан та оцінка рівня в Україні / Т. В. Сало // Ефективність державного управління. – 2013. – Вип. 35. – С. 324–330.
3. Бланкарт Ш. Державні фінанси в умовах демократії : вступ до фінансової науки / Шарль Бланкарт ; за наук. ред. В. М. Федосова. – К. : Либідь, 2000. – 654 с.
4. Децентралізація та ефективне місцеве самоврядування: [навч. посіб. для посадовців місцевих та регіональних органів влади та фахівців з розвитку місцевого самоврядування]. – К. : ПРООН/МПВСР. – 2007. – 269 с.
5. Бибик С. П. Словник іншомовних слів: Тлумачення, словотворення та слововживання: Близько 35 000 слів і словосполучень / С. П. Бибик, Г. М. Сюта ; ред. С. Я. Єрмоленко. – Х. : Фоліо, 2006. – 623 с.
6. Данилишин Б. М. Децентралізація управління в Україні: з чого почати? [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://kontraktu.ua/article/82116>.
7. Багмет М. О. Цінність місцевого самоврядування як демократичної форми децентралізації державно-владних повноважень / М.О. Багмет, Т.М. Личко // Наукові праці ЧДУ. Серія “Держ. упр.”. – 2009. – № 112. – С. 33–37.
8. Кукарцев О. Інституціональні механізми регіональної політики: централізація і децентралізація влади / О. Кукарцев // Укр. нац. ідея: реалії та перспективи розвитку: зб. наук. праць ; голов. ред. В.М. Денисенко. – Л. : Львів. політехніка, 2007. – № 19. – С. 101–108.
9. Савчук С. Теоретичні аспекти бюджетної децентралізації / С. Савчук // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету ім. Володимира Гнатюка. Серія: Економіка. – 2004. – №16. – С. 81–85.
10. Кудряшов В. П. Поняття бюджетної системи та її децентралізації / В. П. Кудряшов, Б. П. Селінков // Фінанси України. – 2006. – №8. – С.25–32.
11. Осадчук С.В. Бюджетна децентралізація: стан і перспективи / С.В. Осадчук // Теорія та практика державного управління. – 2008. – Вип. 3. – С. 274–281.
12. Кіак М. М. Проблеми формування доходів місцевих бюджетів у сучасних умовах / М. М. Кіак, К. А. Сочка // Вісник Одеського національного університету. Серія : Економіка. – 2014. – Т. 19. – Вип. 2(5). – С. 143–147.
13. Рошило В. І. Формування бюджетів об’єднаних територіальних громад: проблеми та перспективи / В. І. Рошило // Економічний форум. – 2016. – № 2. – С. 295–299.
14. Бюджетний кодекс України. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
15. Слободянюк Н. О. Проблеми формування дохідної частини місцевих бюджетів в умовах фінансової децентралізації / Н. О. Слободянюк, М.О. Коніна // Економіка і суспільство. – 2016. – Вип. 2. – С.611–616.

References

1. Pasichnyk, M. "Evolution and Characteristic Features of Decentralization of Public Administration." *Bulletin of the National Academy of Public Administration under the President of Ukraine*, no. 4, 2010, pp. 175–182.
2. Salo, T. "Decentralization of the financial system: the state and level assessment in Ukraine." *Efficiency of public administration*, issue 35, 2013, pp. 324–330.
3. Blankart, S. *Public Finances in Democracy: Introduction to Financial Science*. Edited by V.M. Fedosov, Lybid, 2000.
4. *Decentralization and Effective Local Self-Government*, 2007.
5. Bibik S. P., and G. M. Siuta. *Dictionary of foreign words: Interpretation, word formation and word-formation: About 35,000 words and phrases*. Edited by S. Ya. Yermolenko, Folio, 2006.
6. Danylyshyn, B. M. "Decentralization of governance in Ukraine: which to start from?" Kontrakty. ua, kontrakty. ua / article / 82116. Accessed 26 Apr. 2017.
7. Bagmet M.O., and T.M. Lychko. "Value of local self-government as a democratic form of decentralization of state authorities." *Scientific works. Series "State. management"*, no. 112, 2009, pp. 33–37.
8. Kukartsev, O. "Institutional mechanisms of regional policy: centralization and decentralization of authority." *Ukr. national idea: realities and prospects of development: sciences works*, no. 19, 2007, pp. 101–108.
9. Savchuk, S. "Theoretical Aspects of Budget Decentralization." *Scientific Notes of the Ternopil National Pedagogical University. Series: Economics*, no. 16, 2004, pp. 81–85.
10. Kudriashov, V.P., and B.P. Selinkov. "Budget system concept and its decentralization." *Finance of Ukraine*, no. 8, 2006, pp. 25–32.
11. Osadchuk, S.V. "Budget Decentralization: State and Prospects." *Theory and Practice of Public Administration*, issue 3, 2008, pp. 274–281.
12. Kiiak, M. M., and K. A. Sochka. "Problems of the formation of local budget revenues in modern conditions." *Bulletin of the Odessa National University. Series: Economics*, vol. 19, issue. 2 (5), 2014, pp. 143-147.
13. Roshilo, V. I. "Formation of Budgets of the Joint Territorial Communities: Problems and Prospects." *Economic Forum*, no. 2, 2016, pp. 295–299.
14. The Budget Code of Ukraine. Verkhovna Rada Ukrainy, zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2456-17. Accessed 26 Apr. 2017.
15. Slobodianiuk, N.O., and M.O. Konina. "Problems of forming the revenue of local budgets in conditions of financial decentralization." *Economy and society*, issue 2, 2016, pp.611–616.

Рецензенти:

Ткачук І.Г. – д.е.н, проф, зав кафедри фінансів ДВНЗ "Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника";

Криховецька З.М. – к.е.н., доцент кафедри фінансів ДВНЗ "Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника".